

Šejla Kamberić:

»I Really Really Really Really Really«

9. november–1. december 2018
KiBela / MMC KIBLA & artKIT

Svet, v katerem živim

Šejla Kamberić se je rodila v Sarajevu, v Bosni in Hercegovini. Slovi po ganljivih, intimnih in družbeno angažiranih delih, ki temeljijo na lastnih izkušnjah, spominih, sanjah. Skozi njih nas popelje v kraje, ki sta jih zaznamovala diskriminacija in razseljevanje, pri čemer vztraja, da prefinjenega in sublimnega ne morejo izpodrinuti ne stiske in ne katastrofe, temveč, da obstajajo sočasno ter nam razkrivajo zapletene psiho-geografske pokrajine in nepopustljivost človeškega duha. Lepota in žalost, upanje in bolečina, ki se ob tem porajajo, so del naših skupnih zgodb. Teža tematike, ki jo Šejla Kamberić obravnava v svojih delih, je v izrazitem nasprotju z njeno specifično estetiko in izbiro občutljivih materialov.

V Mariboru predstavljamo pregled njenih del, ki so še vedno politična oziroma angažirana, tako v širšem družbenem kot v osebnem kontekstu. Čeprav se je Balkan od morije v 90. letih 20. stol. spremenil, osnovne strukture še vedno ostajajo, z njimi pa tudi predsodki. Spremenila sta se tudi Evropa in svet, žal ne ravno na bolje, saj smo v 21. stoletju priča največjemu eksodusu ljudi po balkanskih oziroma jugoslovanskih vojnah. Takrat so prebežniki in prebežnice našle svoje preživetje v Evropi, ki današnjim prebežnicam in prebežnikom vstop preprečuje s 'tehničnimi' ovirami, kot olepševalno politiki imenujejo rezalno žico, in z vso možno zakonodajo, na katero se sklicujejo posamezne države, ko je treba braniti čistost, argumentirati zaprtost in preprečevati drugačnost.

Zaslovela je s pretresljivim delom iz leta 2003, plakatom, na katerem je mlado, atraktivno, lepo dekle, z napisom v angleščini: »Brez zob ...? Z brki ...? Smrdi kot drek ...? Bosanska punca!« To je grafit neznanega nizozemskega vojaka, ki ga je našla na zidu v Srebrenici, nastal pa je leta 1994 ali 1995, ko je bila nizozemska kraljeva vojska kot del Unproforja v letih 1992 in 1995 odgovorna za zaščito Srebrenice in skriva genocida.

Podobno je bilo tudi takrat in skozi ustvarjalni opus Šejle Kamberić lahko ugotovimo, da tematiziranje vojne v Bosni in Hercegovini ni nikdar postalo *passé*, prej drugače, tamkajšnja vojna je postala svojevrstni 'vzor' aktualnim tretmajem prebežnikov in prebežnic s strani državnih oblasti. V 90. letih 20. stol. vsaj žice ni bilo, kljub temu da so bile na naših mejah protitankovske ovire in so države administrativno, z vizumi skrbele za otežene, včasih tudi nemogoče prehode meja.

Na slovenski meji, kot na vseh evropskih mejah vidimo vsaj dva vhoda, z napisom EU in z napisom 'drugi'. Kdo so ti 'drugi'? In kdo so 'prvi'. Segregacija se prične že na vstopu v države. Meje niso samo v naših glavah, so dejstva. Umetnica nas sooča s takšnimi in podobnimi paradoksi, ki jih uprizarja z različnimi postopki in v raznih medijih, da poudari vse kontradiktornosti (sodobnega) sveta in

razbitost družbe, ki jo vzpostavlja politika, da vlada po staro-rimskem principu "Deli in vladaj" (*Divide et impera*). Svet in tudi Evropa vse bolj postajata splet različnosti, sestavljanka različnih strani, za začetek 'prvih' in 'drugih', kar se zgodi že takoj na meji.

Realnost, s katero nas sooča umetnica, se premika z ljudmi, z migracijami in iz osebne izkušnje, na kateri gradi Šejla Kamerič, postaja družbena resničnost, družbena resnica, ki jo prodajajo politiki, mediji in prebivalstvo oziroma določen del, neka skupina.

Kako potemtakem misliti svobodni svet in Evropo brez meja, si predstavljati skupno življenje v njej, če je tolikim onemogočeno, ne glede na razloge, ki so po potrebi politični, po potrebi pa socialni. Kje je torej kraj, kjer odkrijemo, kdo v resnici smo, se v svojih delih sprašuje avtorica, ki jih bo postavila na svoji prvi razstavi v Mariboru.

Šejla je celovita umetnica, ki s svojimi deli praviloma intrigira občinstvo in tako se bo tudi predstavila v MMC KIBLA, pripravila pa je tudi novo delo, ki ga bo premierno razstavila v Mariboru.

Peter Tomaž Dobrila

Dela Šejle Kamerič so bila razstavljeni na številnih samostojnih razstavah: Center za sodobno umetnost CAC, Vilna, Litva (2012); Muzej sodobne umetnosti, Beograd, Srbija (2012); Kunsthaus Graz, Avstrija (2012); Sharjah Art Foundation – Sharjah Art Museum, ZAE (2012); MSUM Ljubljana, Slovenija (2012); Muzej sodobne umetnosti MACBA, Barcelona, Španija (2011); Manchester International Festival MFI, VB (2011); Muzej sodobne umetnosti, Zagreb, Hrvaška (2011). Leta 2011 je Šejla Kamerič prejela nagrado ECF Routes Princess Margriet Award na področju kulturne raznolikosti, leta 2007 pa je bila rezidenčna umetnica v okviru programa DAAD-Berlin Artist Residency Fellowship. V letu 2015 je razstavljala na dveh obsežnih samostojnih razstavah, v središču za umetnost ARTER v Istanbulu, Turčija ter v Narodni galeriji Kosova, Priština.

Njena dela se nahajajo v zbirkah uglednih umetnostnih institucij, med njimi: Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris; MACBA, Barcelona; Museum Boijmans Van Beuningen, Rotterdam; Muzej suvremene umjetnosti Zagreb; ERSTE Collection, Dunaj; Fundacija Vehbi Koç, Istanbul; Umetniška zbirka Telekom, Bonn.

Odprtje razstave: petek, 9. 11. 2018, ob 19. uri, MMC KIBLA / KiBela

Zajtrk z umetnico: sobota, 10. 11. 2018, ob 10. uri, artKIT

MMC KIBLA / KiBela, Ulica kneza Koclja 9, Maribor

ArtKIT, Glavni trg 14, Maribor

Razstava je na ogled na obeh lokacijah.

Razstava je na ogled do 1. 12. 2018.

MMC KIBLA / Prostor za umetnost KiBela

Odperto od ponedeljka do petka, od 9. do 22. ure, v soboto od 16. do 22. ure (ob nedeljah in praznikih zaprto)

Razstavišče artKIT, Glavni trg 14, Maribor, Slovenija

Odpiralni čas: torek–petek: 10.00–13.00 in 17.00–19.00, sobota: 10.00–13.00 (ob nedeljah, ponedeljkih in praznikih zaprto)

KID KIBLA sofinancirajo Ministrstvo za kulturo RS in Mestna občina Maribor, projekt RISK CHANGE (2016–2020) sofinancira program Ustvarjalna Evropa Evropske Unije.